

TÖNU KALJUSTE:

“Kui Pärt on proovis, siis ta tavaliselt sekkub”

Arvo Pärt tunneb siiani sidet iga oma teose iga noodiga, on mõistnud dirigent Tõnu Kaljuste, kes esitanud armastatud helilooja teoseid paljude orkestritega üle maailma.

INNA GRÜNFELDT
inna.grynfeldt@
virumaateataja.ee

Rakveres tuleb Pärdi päevade raames teie dirigeerimisel Eesti Filharmoonia Kammerkoori ja Tallinna Kammerorkestri ettekandes esitamisele kontsert “Summa”. Kuidas iseloomustate “Summat”?

Kavas on teos “Summa”, see on kirjutatud segakoorile või solistidele, seejärel tegi Pärt 1991. aastal teosest versiooni keelpillikvartetile, mis sai sama tunnuks kui algversioon. Teos on kirjutatud ladinakeelsele *Credo* tekstile, kuid nõukogude tSENSUURI tõttu pani helilooja teosele kodeeritud pealkirja.

Aga kontsert pealkirjaga “Summa” sisaldab Pärdi muusi-

kat tema varajasest ja hilisest loomingust. Liidame kavva ka Pärt Uusbergi uue teose “Armas tuse ülemlaul”.

“Summa” tutvustuses on öeldud, et Arvo Pärdi teosed moodustavad temaatilise silla noore eesti helilooja Pärt Uusbergi uusima loominguga. Millised on silla kandvad talad?

Tekstid.

Kui varasematel aastatel on Arvo Pärdi sünnipäevakontserdid enamasti kõlanud Rakvere kirikus, siis seekord toimub kontsert Rakvere gümnaasiumis, kus praegune klassik Arvo Pärt oli kunagi koolipoiss.

2017. aasta on laste ja noorte kultuuriaasta, sellel puhul ei kõla muusika mitte ainult kirikutes, vaid ka hea akustikaga koolisaalides: Tallinnas Gustav Adolphi gümnaasiumi Mederi saalis, Tallinna Tõnismäe realkoolis ning Rakvere gümnaasiumis.

Arvo Pärdi teosed tulevad ikka ja jälle uuesti ette-

kandmisele. Kuivõrd muutub teose interpreteerimine aja jooksul?

Interpretatsiooni muudavad uued dirigendid oma erinevate nägemustega teostest ning ka uued orkestrandid ja lauljad.

Nii nagu luuletaja ei pruugi kõiki varjundeid oma luuletuses ette kujutada, nii on ka heliloojate teostega. Uued detailid loovad esiletoomisel uue näo.

Seda oleme tajunud näiteks ju eriti kujukalt teatris, kasvõi Shakespeare'i Hamleti lavastustes, kus seda teksti on interpreteeritud juba üle 400 aasta.

Käite maailma eri paikades orkestreid dirigeerimas ja mängite palju Arvo Pärti. Kui sageli tunnete, et olete saavutanud ideaalilähedase kõla?

Olen Pärdi muusikat esitanud maailmas tõesti palju, kuid eriti turvaliselt tunnen end kodus, Eesti Filharmoonia Kammerkoori ja Tallinna Kammerorkestriga musitseerides.

Oli aasta 2003 augusti-kuu lõpp, kui mul oli au viibida Estonias proovis, kus andsite muusikale viimast lihvi enne Arvo

Nargenfestivali Pärdi päevad on alanud! Rõõmu muusikast jagavad Arvo Pärt ja Tõnu Kaljuste.

KADRI TIKERPUU

Pärdi uue suurteose, teile pühendatud “In principio” esiettekannet Eestis. Proov kulges helilooja taaste sekkumistega. Kuivõrd annab Arvo Pärt üldise soovitusi teoste ettekandmiseks?

Seda juhtus ka täna, kui proovisime avakontserdi kava. Panin tiksuma metronoomi täpselt nii, nagu oli trükitud partituuris. Arvo arvas, et see tema poolt omal ajal fikseeritud tempo on liialt kiire. Ma siis viitasin asjaolule, et ju siis nooruses arvas ta teisti... Seega igal inimesel on ajas muutuvad meeleolud ja tajud.

Kui Pärt on proovis, siis ta tavaliselt sekkub. Ta mõtleb kaasa ja hoiab kõikide tähelepanu erksana, pakub välja uusi variante. Ta tunneb siiani sidet iga oma teose iga noodiga.

“Meil on [Tõnu Kaljustega] ühesugune arusaamine muusikast ja paljudest teistest asjadest. Inimesest ja tema ideaalidest,” ütles toona Arvo Pärt. Millised on need ideaalid? Millega inspireerib teid Arvo Pärdi muusika?

Enim inspireerib ta mind pattu kahetsema ...

Olete pälvinud parima kooriesituse Grammy Arvo Pärdi teose “Aadama itk” esituse eest. Millest see auhind kõneles?

Auhind seisab vaikselt mu klaveri nurgal. Las teised räägivad.

Kuidas sõnastada Arvo Pärdi muusika lummuse fenomeni?

Anne.